

Opinia o programie nauczania

Nazwa programu: *To nasz świat. Przyroda 4*

Program nauczania przyrody dla drugiego etapu edukacyjnego

(klasa IV szkoły podstawowej) zgodny z podstawą

programową obowiązującą od 1 września 2017 r.

Autor: Kamila Skalska

Wydawnictwo: Gdańskie Wydawnictwo Oświatowe

Autor opinii: Grzegorz Andrzej Zagulski, nauczyciel dyplomowany,
ekspert z biologii Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku

Opis zawartości programu *To nasz świat. Przyroda 4*

Program nauczania przyrody *To nasz świat. Przyroda 4* Gdańskiego Wydawnictwa Oświatowego zawiera:

1. Uwagi wstępne,
2. Założenia ogólne / Cele programu,
3. Ramowy rozkład materiału,
4. Materiał nauczania i opis założonych osiągnięć ucznia,
5. Aspekty wychowawcze szczegółowych celów edukacyjnych,
6. Propozycje metod oceniania,
7. Procedury osiągania celów.

Szczegółowa opinia na temat programu

Program *To nasz świat. Przyroda 4* zakłada realizację w wyczerpujący sposób celów zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego w szkole podstawowej zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. Program opisuje cele kształcące, które mają rozwijać myślenie oraz cele wychowawcze, rozwijające osobowość uczniów.

Cele kształcące dotyczą rozwijania umiejętności badawczych, myślenia logicznego i przyczynowo-skutkowego, rozwijania zależności między zdobytą wiedzą w szkole a sytuacjami w życiu codziennym. Celami są również nauka rozumienia tekstów popularnonaukowych, kształcenie umiejętności samodzielnego poszukiwania informacji, prezentowania wyników obserwacji i doświadczeń za pomocą rysunków, wykresów i tabel oraz ćwiczenie umiejętności formułowania problemów badawczych. Cele wychowawcze dotyczą nauki systematyczności, planowania pracy własnej, rozwijania umiejętności manualnych, ćwiczenia współpracy, selekcjonowania informacji, rozróżniania faktów od opinii. Ponadto cele zakładają ćwiczenie postaw współodpowiedzialności za środowisko naturalne, właściwego reagowania w sytuacji zagrożenia oraz kształcenia dociekliwości.

Ramowy rozkład materiału przedstawia podział głównych treści programowych przyrody w klasie IV oraz orientacyjną liczbę godzin potrzebnych na realizację poszczególnych działów. Materiał został tak rozplanowany, aby nauczyciel miał dodatkowe godziny na przeprowadzenie przez uczniów obserwacji przyrodniczych i prostych pomiarów w ramach zajęć terenowych, dodatkowe lekcje utrwalające omawiane treści oraz lekcje poświęcone na sprawdzenie zdobytych wiadomości. Tematy lekcji przyrody podzielone na osiem działów są tak zaplanowane aby zrealizować wszystkie treści kształcenia, wymagania szczegółowe z podstawy programowej z przyrody w klasie czwartej.

Treści nauczania, wymagania i działy przedstawiono w tabeli. Wymagania podzielono na: konieczne, podstawowe, rozszerzające i dopełniające. Materiał nauczania zawiera treści zgodne z treściami nauczania zamieszczonymi w podstawie programowej kształcenia ogólnego. Realizacja treści podstawy programowej ujęta w sposób opisowy w ujęciu poszczególnych wymagań jest czytelna i przejrzysta, co ułatwi nauczycielowi tworzenie kryteriów na poszczególne oceny.

W osobnym dziale zamieszczono aspekty wychowawcze celów edukacyjnych w formie szczegółowych celów wychowawczych. Jak zostało podkreślone będą one zrealizowane dopiero w starszych klasach szkoły podstawowej lub nawet w szkole ponadpodstawowej ale mogą być kształtowane i wdrażane na lekcjach przyrody w czwartej klasie szkoły podstawowej.

W programie zaproponowano różnorodne sposoby oceniania oraz podkreślono zarówno aspekt dotyczący wiedzy jak i postaw. W tabeli zaproponowano procentowy zakres wymagań na tradycyjne w polskim systemie edukacyjnym liczbowe stopnie szkolne. Jednocześnie zwrócono uwagę na inne sposoby oceniania: punktowy i opisowy oraz uwzględnienie w planowaniu swojej pracy przedmiotowych zasad oceniania obowiązujących w danej szkole. Program w jasny i przejrzysty sposób opisuje procedury osiągnięcia szczegółowych celów edukacyjnych ściśle trzymając się propozycji i zaleceń zawartych w podstawie programowej, co jest jego kolejnym walorem.

Przedłożony do mojej opinii program nauczania ma na celu poprzez lekcje przyrody przybliżyć uczniowi najbliższe otoczenie (zarówno podczas zajęć w systemie klasowym jak i w terenie), umożliwić poznanie krajobrazu i zależności zachodzących w przyrodzie. Poprzez zaplanowane w programie nauczania czynności ucznia oraz wsparcie nauczyciela oraz innych osób (lekarz, pielęgniarka, policjant, strażak, strażnik miejski, leśnik) uczniowie mogą doskonalić właściwe reagowanie w wypadku zagrożenia zdrowia i życia oraz kształtować postawy dbałości o higienę i właściwe zachowania w życiu codziennym. Spotkania z zaproszonymi osobami przybliży dodatkowo uczniom praktyczne zastosowanie wiedzy przyrodniczej w różnych zawodach.

Program kładzie nacisk na realizację zajęć terenowych. Zaproponowane działania w pełni spełniają cele zajęć terenowych zawartych w podstawie programowej. Ciekawą propozycją zawartą w programie nauczania są wirtualne spacery po ogrodzie zoologicznych, botanicznym lub muzeum co może być niemożliwe do zrealizowania w małych miejscowościach w których dostęp do takich miejsc jest utrudniony a niekiedy wręcz niemożliwy.

Program uwzględnia zróżnicowane możliwości i zainteresowania uczniów. Program zakłada realizację zagadnień przyrodniczych wzbogaconych przykładami z życia codziennego, które rozbudzają naturalną ciekawość uczniów i rozwijają ich zainteresowania. W programie zaproponowano różnorodne metody nauczania, ze szczególnym uwzględnieniem obserwacji i doświadczeń przyrodniczych.

Podsumowanie

Program nauczania *To nasz świat. Przyroda 4* spełnia wszystkie wymagania pod względem merytorycznym i dydaktycznym. Pozwala skutecznie rozwijać kluczowe kompetencje oraz umożliwia osiągnięcie celów takich jak: rozbudzanie zainteresowania otaczającym światem, kształtowanie ciekawości poznawczej, przejawiającej się jako formułowanie pytań i szukanie odpowiedzi z wykorzystaniem wprowadzanej metodologii badawczej, wyrabianie nawyku poszerzania wiedzy, korzystania z materiałów źródłowych i bezpiecznego eksperymentowania oraz kształtowanie umiejętności pracy w grupie.

Program *To nasz świat. Przyroda 4* jest skorelowany z podstawą programową dla biologii, geografii, chemii i fizyki dla klas V-VIII szkoły podstawowej. Treści w tym programie stanowią świetne wprowadzenie w materiał realizowany na lekcjach biologii i geografii w klasie V. Cenną pomocą dla nauczycieli jest obudowa metodyczna do programu *To nasz świat. Przyroda 4* w postaci podręcznika, zeszytu ćwiczeń i podręcznika w wersji elektronicznej. Nauczyciele mogą także korzystać z *Kompozytora kart pracy i sprawdzianów* oraz innych publikacji i pomocy dydaktycznych przydatnych w pracy z uczniami, również tymi o szczególnych potrzebach edukacyjnych.

Grzegorz Andrzej Zagulski, ekspert z biologii, OKE w Gdańsku

Gdańsk, 30 czerwca 2023 r.